

Natjecanja iz povijesti

Organizatori

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje

Sjedište i adresa državnog povjerenstva

Agencija za odgoj i obrazovanje – Podružnica Osijek
31000 Osijek, Strossmayerova 6/1

Tajnik državnog povjerenstva:

Franjo Čičak, viši savjetnik
E-mail: franjo.cicak@azoo.hr

Predsjednik državnog povjerenstva

dr. sc. Gordan Ravančić
Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Opatička 10
E-mail: gordan@isp.hr

Vremenik

Školska natjecanja: utorak, 7. veljače 2017. u 13:00 sati
Županijska natjecanja: utorak, 7. ožujka 2017. u 10:00 sati
Državno natjecanje: Đurđevac, OŠ Grgura Karlovčana, od 10. do 12. svibnja 2017.

Kategorije

Za učenike/ice VII. i VIII. razreda osnovne škole natjecanje se provodi u kategoriji pisana provjera znanja različitim vrstama (tipovima) zadataka.

Za učenike/ice srednjih škola natjecanje se provodi u dvije kategorije:

- A. pisanom provjerom znanja različitim vrstama (tipovima) zadataka
- B. samostalnim istraživačkim radovima učenika/ica.

Kategorija *pisana provjera znanja* u **osnovnim školama** organizira se u dvije skupine:

1. skupina: VII. razred
2. skupina: VIII. razred

Kategorija *pisana provjera znanja* u **srednjim školama** organizira se u četiri skupine:

1. skupina: Prapovijest i stari vijek
2. skupina: Srednji i rani novi vijek
3. skupina: 18. i 19. stoljeće
4. skupina: 20. stoljeće

PISANA PROVJERA ZNANJA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

A) ŠKOLSKO NATJECANJE

Ispite za školsko natjecanje iz povijesti za učenice i učenike osnovnih i srednjih škola izrađuje Državno povjerenstvo i šalje po jedan primjerak županijskim uredima, a ovi po jedan primjerak školama. Osnovne i srednje škole koje se žele natjecati na školskoj razini dužne su se prije natjecanja prijaviti njihovu županijskom odjelu, a do datuma koji odredi županijsko povjerenstvo. Županijski će odjeli prosljediti ispitne materijale samo onim školama koje su se prijavile za natjecanje na školskoj razini. Ovo vrijedi i za Grad Zagreb. Pravo natjecanja imaju svi učenici/ce u osnovnim i srednjim školama koje su se prijavile za natjecanje na školskoj razini. Natjecanje provodi školsko povjerenstvo.

Za školsko natjecanje u **VII. i VIII. razredu osnovne škole** pitanja će se, po skupinama, odnositi na gradivo (prema HNOS – Nastavnom planu i programu za osnovnu školu):

1. skupina: zaključno s nastavnom temom *Revolucija 1848. u Europi i Hrvatskoj*
2. skupina: zaključno s nastavnom temom *Znanost i kultura u prvoj polovici 20. stoljeća u svijetu i u Hrvatskoj*

Za školsko natjecanje u **srednjim školama** pitanja će se, po skupinama, odnositi na gradivo (prema Nastavnom planu i programu za gimnazije):

1. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Sparta*
2. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Zapadnoslavenske i Istočnoslavenske zemlje*
3. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Liberalni i nacionalni pokreti u Europi tijekom prve polovice 19. stoljeća*
4. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Znanost, kultura i sport (Hrvatska i svijet uoči Drugoga svjetskog rata)*

Ispiti za školsko natjecanje izrađuju se za svaku skupinu posebno, a sadrže naslovnici i pitanja. Broj bodova u svim ispitima određuje sastavljač ispita brojem traženih podataka. Poslovi izrade, umnožavanja i distribucije ispitnih materijala ne smiju biti dostupni javnosti. Za poslove preuzimanja, umnožavanja i distribuciju ispita odgovoran je predsjednik povjerenstva školske razine natjecanja. Pitanja za pojedine skupine natjecanja odnose se na nastavno gradivo razreda. Literatura za učenike/ice su svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u školskoj godini 2014/2015.

Nakon završetka školskog natjecanja školsko povjerenstvo mora dostaviti županijskom povjerenstvu, odnosno povjerenstvu Grada Zagreba, rezultate prvih pet (5) mjesta na školskom natjecanju s ispitima i ostalom dokumentacijom na način i prema kriterijima koje pobliže određuje županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba. Ukoliko na školskom natjecanju dvoje ili više najbolje plasiranih učenika/ica imaju isti broj bodova za toliko će se povećati broj učenika koji zauzimaju prvih pet mjesta na rezultatima školskog natjecanja. Rezultati prvih pet mjesta na školskom natjecanju s ispitima i ostalom dokumentacijom dostavljaju se u školu koja će biti domaćin županijskoga natjecanja. Županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, pregledat će pristigle materijale i pozvati natjecatelje na županijsko natjecanje.

B) ŽUPANIJSKO NATJECANJE

Na županijsko natjecanje prijavljuju se učenici/ice koji su ostvarili najbolje rezultate na školskom natjecanju. O broju sudionika i provođenju županijskog natjecanja konačnu odluku donose županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, o čemu izvješćuju škole na svome području.

Ispite za županijsko natjecanje iz povijesti za učenike osnovnih i srednjih škola izrađuje Državno povjerenstvo i šalje po jedan primjerak Upravnom odjelu u županijama, a ovi školi u kojoj se održava županijsko natjecanje. Natjecanje provodi županijsko povjerenstvo, a u Gradu Zagrebu povjerenstvo Grada Zagreba.

Za županijsko natjecanje u **VII. i VIII. razredu osnovne škole** pitanja će se, po skupinama, odnositi na gradivo (prema HNOS – Nastavnom planu i programu za osnovnu školu):

1. skupina: zaključno s nastavnom temom *Europa na vrhuncu moći: nastanak prvih modernih država u Europi*
2. skupina: zaključno s nastavnom temom *Drugi svjetski rat*

Za županijsko natjecanje u **srednjim školama** pitanja će se, po skupinama, odnositi na gradivo (prema Nastavnom planu i programu za gimnazije):

1. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Uspon Rima u doba Republike (do braće Grakho)*
2. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Kultura Hrvata od 12. do 15. stoljeća*
3. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Zapadna Europa: Velika Britanija, Francuska, „otpor kolonija“*
4. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Hrvatska država u sklopu jugoslavenske federacije*

Ispiti za županijsko natjecanje izrađuju se za svaku skupinu posebno, a sadrže naslovnice i pitanja, od kojih se oko 60% odnosi na nacionalnu povijest, a preostalih oko 40% na svjetsku povijest (postotak se ne odnosi na 1. skupinu u srednjoj školi: Prapovijest i stari vijek). Broj bodova u svim ispitima određuje sastavljač ispita brojem traženih podataka. Poslovi izrade, umnožavanja i distribucije ispitnih materijala ne smiju biti dostupni javnosti. Za poslove preuzimanja, umnožavanja i distribuciju ispita odgovoran je predsjednik povjerenstva županijske razine natjecanja. Pitanja za pojedine skupine natjecanja odnose se na nastavno gradivo razreda. Literatura za učenike/ice su svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u školskoj godini 2014/2015.

Ukoliko na županijskom natjecanju dvoje ili više najbolje plasirana učenika/ica imaju isti broj bodova, za toliko će se povećati broj učenika koji zauzimaju prva mjesta na rezultatima županijskog natjecanja, u skladu s odredbama ovoga Kataloga o natjecateljima na državnom natjecanju.

Županijska povjerenstva dužna su u roku od 48 sati po objavljivanju konačnih rezultata dostaviti Državnom povjerenstvu ljestvicu konačnog poretka na temelju rezultata (tablica za unos u bazu podataka natjecanja i smotri AZOO s točnim OIB-om učenika), obrasce sa zaporkama i ispite prvoplasiranih natjecatelja za svaku skupinu u osnovnoj i srednjoj školi, u skladu s odredbama ovoga Kataloga o natjecateljima na državnom natjecanju.

C) DRŽAVNO NATJECANJE

Za Državno natjecanje pitanja će obuhvatiti gradivo razreda i po jednu odabranu temu za svaku skupinu u osnovnoj i srednjoj školi s precizno navedenom literaturom. Ispite izrađuje Državno povjerenstvo. Broj bodova u svim ispitima određuje sastavljač ispita brojem traženih podataka. Poslovi izrade, umnožavanja i distribucije ispitnih materijala ne smiju biti dostupni javnosti. Za poslove preuzimanja, umnožavanja i distribuciju ispita odgovoran je tajnik Državnoga povjerenstva.

Ispiti za državno Natjecanje u **osnovnoj školi** izrađuju se za svaku skupinu posebno, a sadrže naslovnice i pitanja, od kojih se oko 80% (u omjeru oko 30% svjetska i oko 50% nacionalna povijest) odnosi na gradivo razreda (prema HNOS – Nastavnom planu i programu za osnovnu školu)

1. **skupina:** zaključno s nastavnom temom *Svjetske krize i Prvi svjetski rat*
2. **skupina:** zaključno s nastavnom temom *Postanak i razvoj samostalne hrvatske države*

Preostalih oko 20% pitanja u ispitima za državno natjecanje u osnovnoj školi odnosi se na određenu temu iz nacionalne ili svjetske povijesti u svakoj skupini s precizno navedenom literaturom:

1. **skupina:** Macan, Trpimir. Povijest hrvatskog naroda, III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. ŠK, Zg., 1999.

Podnaslovi:

Prestanak mletačke vlasti u Dalmaciji, Francuzi u Hrvatskoj, Južna Hrvatska pod austrijskom vlašću, Borba protiv mađarskog nacionalizma. (197–202. str.)

– Revolucija 1848–49. (213–218. str.)

– Hrvatska postaje moderna država, Okupacija BiH, Pojačana mađarizacija u Hrvatskoj. (242–248. str.)

– Govor Ivana Kukuljevića u Hrvatskom saboru 2. V. 1843. – izvor. (252–253. str.)

– Dokumenti iz Kvaternikova ustanka, Program Narodne stranke u Dalmaciji 1873.,

–Program Stranke prava 1880-ih, Opozicijski program 1894. – izvori. (290–292. str.)
– Narodni pokret i politika “Novog kursa” (295–298. str.)

2. skupina: Skupina autora (N. Barić, D. Dovranić, T. Janković, A. Nazor, D. Novosel, E. Petroci) Domovinski rat, čitanka priručnik, Školska knjiga, 2015.

Ispiti za državno natjecanje u **srednjoj školi** izrađuju se za svaku skupinu posebno, a sadrže naslovnice i pitanja, od kojih se oko 80% (u omjeru oko 30% svjetska i oko 50% nacionalna povijesne odnosi se na prvi razred srednje škole) odnosi na gradivo razreda (prema Nastavnom planu i programu za gimnazije):

1. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Pad Zapadnog Rimskog Carstva*
2. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Kulturni razvoj u Hrvata u XVI. i XVII. stoljeću*
3. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Hrvati u prekomorskim zemljama*
4. skupina: zaključno s nastavnom jedinicom *Hrvatska – samostalna i suverena država (III)*

Preostalih (oko 20% pitanja) u ispitima za državno natjecanje u srednjoj školi odnosi se na određenu temu iz nacionalne ili svjetske povijesti u svakoj skupini s precizno navedenom literaturom:

1. skupina: Aleksandar Stipčević; Iliri: povijest, život, kultura; Školska knjiga, Zagreb, 1991. (64-131. str.)

2. skupina: Ranko Pavleš; Podravina u srednjem vijeku. Povijesna topografija srednjovjekovne Gornje Komarnice (Iudbreška, koprivnička i đurđevačka Podravina), (Koprivnica: Meridijani, 2013) str. 137-201.

Dodatnoj literaturi za 2. skupinu može se pristupiti preko poveznice:

<https://drive.google.com/file/d/0B0ZFSxXOCgZbeWstV3JoS3NoSjg/view?usp=sharing>

3. skupina: Mirjana Gross, Agneza Szabo; "Prema hrvatskom građanskom društvu: društveni razvoj u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji šezdesetih i sedamdesetih godina 19. stoljeća, Zagreb 1992., str. 191-256. (to su tri poglavlja iz navedene knjige: 7. poglavlje – Prema Austro-ugarskoj nagodbi; 8. poglavlje – Nastanak i značaj Hrvatsko-ugarske nagodbe, 9. Poglavlje – Poslijenagodbene represivni režim i revizija Nagodbe).

4. skupina: Skupina autora (Z. Radelić, D. Marijan, N. Barić, A. Bing, D. Živić) Stvaranje hrvatske države i Domovinski rat – poglavlje Hrvatsko ratište 1990–1995., autor Davor Marijan, str. 97–190.

Literatura za učenike/ice su svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u školskoj godini 2014/2015., kao i navedena dodatna literatura za predviđene teme.

Tijek natjecanja na školskoj, županijskoj i državnoj razini

Državno povjerenstvo će na vrijeme dostaviti primjerke pisanih zadataka s rješenjima za sva natjecanja na školskoj i županijskoj razini osobama zaduženima za distribuciju 48 sati prije natjecanja, tj. u vremenu koje treba biti dostatno za potpunu pripremu natjecanja.

Rješavanje ispita traje 60 minuta od znaka zvona. Ispit se rješava isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom. Nije dopuštena uporaba obične olovke, kemijske olovke koju je moguće brisati i crvene tinte. Za vrijeme rješavanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenog pribora za pisanje i praznog lista papira za pripremu odgovora. Odgovori u ispitu upisuju se na za to predviđena mjesta. U ispit se može upisivati samo ono što se u njemu traži. Jednom napisane odgovore u ispitu nije dopušteno prepravljati. Netočno ili nepotpuno riješeni zadaci, naknadno ispravljani odgovori, odgovori koji nisu upisani na za to predviđena mjesta ne vrednuju se, što vrijedi i za dodatno

upisivanje bilo čega što se u ispitu ne traži. Nečitki odgovori boduju se s 0 bodova. Osobna i zemljopisna imena (i prezimena) pišu se u skladu s terminologijom i nazivljem koje se koristi u udžbenicima odobrenim od strane MZOS-a u školskoj godini 2014/2015. Ispit se ispravlja crvenom kemijskom olovkom, a broj postignutih bodova upisuje se u za to predviđeno mjesto u ispitu. Ispit ispravljaju i svojim potpisom potvrđuju točnost postignutih bodova tri člana školskog povjerenstva odnosno tri člana županijskog prosudbenog povjerenstva. Članovi Državnog povjerenstva provjeravaju zaprimljene županijske ispite i sastavljaju listu kojom se pozivaju učenici na državnu razinu natjecanja. Na državnom natjecanju tri člana Državnog povjerenstva ispravljaju i svojim potpisom potvrđuju točnost postignutih bodova.

Sudionici natjecanja će po završetku testiranja biti upoznati s ispravnim rješenjima pitanja u ispitu. Nakon natjecanja nadležna školska i županijska povjerenstva moraju do kraja školske godine u kojoj je natjecanje provedeno čuvati riješene ispite svih učenika/ca koji su u natjecanju sudjelovali. Državno povjerenstvo ima pravo uvida u natjecateljsku dokumentaciju na svim razinama natjecanja i za sve natjecatelje. Isti učenik može pristupiti istoj kategoriji natjecanja samo jednom.

SAMOSTALNI ISTRAŽIVAČKI RADOVI - SREDNJA ŠKOLA

Kategorija samostalnih istraživačkih radova namijenjena je svim učenicima/ učenicama srednjih škola. Teme koje se istražuju su iz zavičajne povijesti, no trebaju biti jasno uklopljene u širi mjesni, nacionalni, regionalni, europski i/ili svjetski kontekst. Radovi čije teme nisu iz zavičajne povijesti neće biti uključeni u natjecanje ili će biti izuzeti iz njega. Teme se istražuju na temelju literature i raznovrsne izvorne građe koja je dostupna učenicima. Preporuča se interdisciplinarni pristup, tj. povezivanje povijesnog istraživanja s geografijom, etnologijom, povijesti umjetnosti, književnosti itd. U izradi jednoga samostalnog istraživačkog rada na svim natjecanjima mogu sudjelovati najviše dvoje učenika/ica. Na ljestvici konačnog poretka za samostalne istraživačke radove ne mogu dva različita istraživačka rada osvojiti isto mjesto.

Vrednovanje samostalnog istraživačkog rada sastoji se od sljedećih dijelova:

- a) eseja
- b) obrane, koja se sastoji od prezentacije rada te odgovora na pitanja koja postavlja prosudbeno povjerenstvo nakon prezentacije.

Esej

Dužina eseja iznosi 15.500 – 20. 000 znakova (bez razmaka, uključujući i bilješke), odnosno oko osam do jedanaest kartica teksta (1 kartica = 30 redova sa 60 znakova, odnosno oko 1.800 znakova po stranici teksta. U navedeni broj znakova ne ubrajaju se: naslovnica, sadržaj, bibliografija i prilozi.

Esej se piše na računalu pismom Times New Roman, veličina 12 točaka, prored 1,5 s marginama 2,54 (gore i dolje) i 3,17 (lijevo i desno). Stranice trebaju biti paginirane, osim onih za koje to ovdje izrijekom nije predviđeno. Paginacija se ispisuje na sredini donje margine stranice.

Esej treba imati *naslovnu stranicu*. Naslovnica se ne paginira i ne ubraja se u broj znakova eseja, a treba sadržavati sljedeće podatke: naslov teme, imena i prezimena učenika i mentora, škola, razred, grad i županija. Iza naslovnice slijedi *sadržaj* s naslovima poglavlja i brojem stranica na kojima se poglavlja nalaze. Ova se stranica ne ubraja u broj znakova eseja niti se paginira.

Zatim slijedi *uvod*. Učenici srednjih škola trebaju u uvodu osobito obratiti pozornost na obrazloženje odabira teme, istraživačkog pitanja i metodologije rada te objasniti odabir izvora i literature korištene prilikom izrade rada. Uvod iznosi ½ do jedne kartice teksta (ne manje od ½ i ne više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1800 znakova. Stranica se paginira i uračunava u broj znakova eseja.

Središnji dio eseja – razrada teme – treba biti podijeljen na logično oblikovana poglavlja. Naslovi pojedinih poglavlja trebaju biti jasno istaknuti te odgovarati sadržaju poglavlja. Stranice se paginiraju i uračunavaju u broj znakova eseja.

Slijedi *zaključak* koji sažima temeljne rezultate istraživanja i odgovara na istraživačko pitanje postavljeno u uvodu. Sastoji se od ½ do jedne kartice teksta (ne manje od ½ ni više od jedne kartice teksta), odnosno od oko 900 do oko 1.800 znakova. Stranica se paginira i uračunava u broj znakova eseja.

Na kraju eseja potrebno je dodati i *sažetak* od 600 do 800 znakova, s istaknutim *ključnim riječima*. Ova stranica se također paginira i ubraja u broj znakova eseja.

Esej obvezno treba sadržavati *bilješke* i *bibliografiju*. Bilješke se pišu isključivo na dnu stranice, a ne na kraju teksta niti u tekstu. Bibliografija se navodi na posljednjoj (zasebnoj) stranici koja slijedi nakon zaključka, a sadrži redom prvo popis izvora (ako su korišteni), a zatim popis literature. Popis izvora i literature se paginira, ali se ne uračunava u broj znakova eseja.

Uz esej je moguće imati do pet stranica priloga (npr. fotografija, reprodukcija umjetničkih slika, gradskih planova, pisanih izvora, novinskih članaka, intervju s kazivačima, ako se rad temelji na usmenoj povijesti itd.). Prilozi se stavljaju na zasebne stranice na kraju rada (nakon bibliografije), koje se mogu paginirati, ali se ne ubrajaju u broj znakova eseja. Na vrhu stranice treba istaknuti naslov *Prilozi*. Svaki prilog treba biti numeriran i opisan na odgovarajući način (potpis uz sliku, podrijetlo pisanog izvora ili novinskog članka, vrijeme i mjesto kada je vođen intervju i slično). Prilozi se posebno ne boduju ali mogu utjecati na jasnoću razjašnjavanja teme i metodologije rada.

Obrana rada

Obrana rada sastoji se od učeničke prezentacije rada te pitanja koja postavljaju članovi prosudbenog povjerenstva nakon prezentacije.

Prezentacija teme traje najviše 15 minuta tijekom kojih treba sažeto izložiti temeljne rezultate istraživanja: zašto su učenici temu odabrali, kako se uklapa u širi nacionalni, europski i/ili svjetski kontekst, koliko je bila prisutna u dosadašnjim istraživanjima, kojom su se metodologijom služili prilikom izrade rada te koje su rezultate postigli. Preporučamo učenicima maksimalno korištenje suvremenih medija i mogućnosti prezentacijske tehnike.

Nakon prezentacije, članovi prosudbenog povjerenstva postavljaju do tri pitanja. Ona su vezana uz esej ili prezentaciju (ako je neki segment teme ostao nedovoljno razjašnjen) te na konkretizaciju prezentirane zavičajne teme u širem lokalnom, nacionalnom, regionalnom, europskom i/ili svjetskom kontekstu na koji se tema odnosi.

Obrana rada mora biti javna. Županijska povjerenstva moraju osigurati javni prostor i omogućiti nazočnost zainteresiranim učenicima i nastavnicima. Na školskoj, županijskoj i državnoj razini imenovat će se prosudbeno povjerenstvo za vrednovanje samostalnih istraživačkih radova. Svaki član prosudbenog povjerenstva boduje oba segmenta prema kriterijima koji se nalaze u ovom Katalogu, nakon čega se bodovi zbrajaju te se tako dobiva konačni rezultat.

Razine natjecanja u srednjoj školi

Natjecanje se provodi na tri razine: školskoj, županijskoj i državnoj.

Školsko natjecanje: Tijekom školske godine učenici/ice pod vodstvom svojih nastavnika/mentora, a prema propozicijama u Katalogu, izrađuju samostalne istraživačke radove. Na školskom natjecanju Školsko povjerenstvo vrednuje radove prema spomenutim propozicijama, te jedan najbolje ocijenjeni rad (esej), u četiri primjerka, od kojih su tri u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na CD-u), šalje Županijskom povjerenstvu odmah isti dan po završetku školskog natjecanja, tj. 7. veljače, 2017. godine.

Županijsko natjecanje: Prosudbeno povjerenstvo ocjenjuje sve prispjele eseje prema propozicijama u Katalogu. Na županijskom natjecanju Prosudbeno povjerenstvo vrednuje obranu rada prema spomenutim propozicijama i dodaje ocjenu eseja. Ako prosudbeno povjerenstvo, na prijedlog Školskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad koji mu je poslalo Školsko povjerenstvo plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Županijsko će povjerenstvo u konačnici takav rad diskvalificirati.

Jedan najbolje ocjenjeni rad (iznimno u Gradu Zagrebu dva najbolje cijenjena rada) na županijskom natjecanju, u četiri primjerka, od kojih su tri u tiskanom i uvezanom obliku i jedan u elektronskom obliku (na CD-u), šalje se Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati nakon objavljivanja službenih rezultata županijskog natjecanja. Uz rad svakako mora biti priložena dokumentacija o postupku ocjenjivanja (pojedinačna i zbirna tablica), a također i OIB natjecatelja jer je potreban za unos u E-maticu i vrednovanje osvojenih mjesta. U slučaju kršenja pravila iz Kataloga od strane Županijskog povjerenstva, Državno povjerenstvo će poslani rad izuzeti iz državnoga natjecanja, za što će se odgovornim smatrati Županijsko povjerenstvo.

Državno će povjerenstvo pozvati učenike i mentora na državno natjecanje 20. ožujka 2017. godine, a popis pozvanih sudionika bit će objavljen na web stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje.

Državno natjecanje: Državno povjerenstvo organizira natjecanje na državnoj razini. Prosudbeno povjerenstvo ocjenjuje radove prema navedenim kriterijima. Na državnom natjecanju rad mogu prezentirati najviše dva učenika. Državno povjerenstvo ne vraća radove sa županijskih natjecanja.

Ako Državno povjerenstvo, na prijedlog Županijskog povjerenstva ili samoinicijativno, utvrdi da je rad koji mu je poslalo Županijsko povjerenstvo plagijat, tj. da je prepisan, ili da ne zadovoljava većinu predviđenih uvjeta, Državno će povjerenstvo takav rad izuzeti iz državnog natjecanja, a ime i prezime mentora koji prati takav rad na odgovarajući način objaviti.

Samostalni istraživački radovi učenika/ica ne smiju se objavljivati ni na koji način prije završetka državnog natjecanja. Radovi koji zauzmu prva tri mjesta na državnom natjecanju mogu se objaviti po završetku natjecanja.

Kriteriji za vrednovanje samostalnoga istraživačkog rada

Kriteriji za vrednovanje samostalnog istraživačkog rada u srednjoj školi sastoje se od:

- a) kriterija za vrednovanje eseja
- b) kriterija za vrednovanje prezentacije i obrane.

Ukupan broj bodova: 49 (esej 29 bodova i obrana 20 bodova).

a) Kriteriji za vrednovanje eseja

Bodovi	1. Oblikovanje pisanog rada
0	Rad ne zadovoljava ni jedan kriterij u oblikovanju pisanog rada. Rad ima manje od 15 500 ili više od 20 000 znakova.
1	Rad je skroman i nema potpunu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rječnik je siromašan, izražavanje nespretno i nejasno. Upotreba stručne terminologije ne postoji ili je skromna. U tekstu je mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.
2	Rad je djelomično uređen. Struktura rada je jasna, no pojedini elementi nisu doručeni (npr. na naslovnici nisu istaknuti svi potrebni podaci, nedostaje ili je nejasan sadržaj, neoznačene su stranice, premalo je bilježaka, bibliografija ne sadrži sve reference, postoje pogreške pri citiranju, neki su prilozi loše odabrani i slabo opisani, sažetka nema ili u njemu nisu istaknute ključne riječi). Rječnik je primjeren, izražavanje uglavnom jasno i precizno. Uporaba stručne terminologije je uglavnom primjerena. U tekstu je malo gramatičkih i

	pravopisnih pogrešaka.
3	Rad je u potpunosti sreden i uključuje sve potrebne elemente (naslovnica, sadržaj, dobro oblikovani tekst, bibliografija, bilješke, prilozi, sažetak, ključne riječi). Struktura rada u potpunosti je razumljiva (uvod, središnji dio, zaključak). Rječnik je bogat, izražavanje jasno i jezgrovito. Korištenje stručnom terminologijom je suvereno. U tekstu gotovo da i nema gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

Bodovi	2. Uvod (odabir teme i istraživačkog pitanja, određivanje ciljeva i metodologije)
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij u oblikovanju pisanog rada.
1	Uvod je loše oblikovan (npr. odabir teme slabo je obrazložen, istraživačkog pitanja nema ili je postavljeno nejasno, cilj rada i/ili metodologija istraživanja nisu objašnjeni, nema osvrt na literaturu i izvore korištene prilikom izrade rada).
2	Uvod je djelomice oblikovan (npr. istraživačko pitanje je postavljeno jasno, ali je preopširno i preopćenito ili ograničeno, odabir teme, cilj i metode obrazloženi su na jednostavan način, osvrt na izvore i literaturu je samo djelomičan).
3	Uvod je uspješno oblikovan (npr. istraživačko pitanje postavljeno je jasno i točno, tema i cilj rada, tj. pitanja koja će se obraditi, jasno su definirani, metodologija je jasno opisana, osvrt na izvore i literaturu je precizan, postoji kritički odnos prema prednostima i nedostacima izabranih metoda).

Bodovi	3. Znanje i razumijevanje povijesnih sadržaja
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad pokazuje skroman opseg potrebnog znanja i ograničeno razumijevanje pojmova. Većina odabranih podataka i primjera ne odgovara cilju i naslovu. Podaci su obrađeni skromno i nisu povezani s kronološkim razvojem.
3	Rad pokazuje zadovoljavajuće znanje o temi i razumijevanje pojmova. Podaci i primjeri uglavnom odgovaraju cilju i naslovu. Podaci se iznose na razumljiv način i ukazuju na razumijevanje kronologije.
5	Rad je potkrijepljen potrebnim znanjem i pokazuje visoku razinu razumijevanja pojmova. Podaci i primjeri su odgovarajući, iznose se na jasan i razumljiv način te ukazuju na razumijevanje važnosti kronologije za odabranu temu.

Bodovi	4. Analiza i argumentacija
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Rad sadržava malo vlastita razmišljanja, dijelovi teksta su preuzeti iz različitih izvora i međusobno nepovezani. Prevladava pripovijedan ili opisan pristup, a nedostaje objašnjavanje i analiza. Ne objašnjavaju se promjene, uzroci i posljedice. Previše je nepotkrijepljenih i općenitih tvrdnji te se u radu ne može prepoznati navedena metodologija.
3	Rad sadrži vlastita razmišljanja, tekst je povezan ali još uvijek ne djeluje cjelovito jer su pojedini dijelovi doslovno preuzeti iz izvora. Analiza postoji, no gradivo se još uvijek iznosi na previše opisan način. Promjene, uzroci i posljedice su djelomice objašnjeni. Objašnjenja i argumenti djelomično se temelje na dokazima i uglavnom su u skladu s navedenom metodologijom.
5	Rad pokazuje visoku razinu samostalnog razmišljanja. Tekst je logičan i koherentan. Analiza je temeljita, a udio opisa primjeren. Promjene, uzroci i posljedice objašnjavaju se temeljito i uvjerljivo. Objašnjenja i argumenti su primjereni, dobro organizirani i povezani te u skladu su s opisanom metodologijom.

Bodovi	5. Interpretacije
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik/ca uglavnom nije svjestan/na da se povijest sastoji od različitih interpretacija.
3	Učenik/ca je svjestan/na da postoje različite interpretacije, ali ih navodi nejasno ili ih ne obrazlaže.

5	Učenik/ca je svjestan/na da povijest pretpostavlja različite interpretacije događaja i to pokazuje u svojem radu: zna protumačiti zašto je to tako i vrednovati pojedina tumačenja.
---	---

Bodovi	6. Korištenje povijesnih izvora
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	U radu se izvori koriste malo i neprimjereno, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja je limitirano.
3	U radu se dostatno koriste izvori, a razumijevanje njihovih mogućnosti i ograničenja uglavnom je zadovoljavajuće i primjereno.
5	U radu se uspješno i često koriste izvori različitog tipa te se jasno pokazuje sposobnost njihove evaluacije.

Bodovi	7. Interdisciplinarnost, povijesni kontekst i zaključivanje
0	Rad ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Učenik/ca tek rijetko povezuje povijesno istraživanje s drugim disciplinama i područjima uzajamnog utjecaja. U radu se poziva samo općenito na povijesni kontekst (lokalni, nacionalni, regionalni, europski i/ili svjetski). Zaključka nema ili je nejasan i nije povezan s temom, istraživačkim pitanjem i rezultatima istraživanja.
2	Učenik/ca djelomično povezuje povijesno istraživanje s drugim disciplinama i područjima uzajamnog utjecaja. U radu je iskazano djelomično razumijevanje povijesnog konteksta. Zaključak djelomice uspijeva prikazati rezultate istraživanja i odgovoriti na istraživačko pitanje, no ne upućuje na neriješena ili nova pitanja.
3	Učenik/ca uspješno povezuje povijesno istraživanje s drugim disciplinama i područjima uzajamnog utjecaja. U radu je povijesni kontekst prikazan na primjeren način. Zaključak je jasan i primjeren, uspješno sažima zaključke pojedinih poglavlja, prikazuje temeljne rezultate i odgovara na istraživačko pitanje. Ukazuje na nova i neriješena pitanja.

b) Kriteriji za vrednovanje prezentacije i obrane

Bodovi	1. Sadržaj i struktura izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij.
1	Izlaganje je loše povezano i nije pregledno. Nejasno su iznesene temeljne ideje, metodologija rada i/ili rezultati istraživanja.
3	Izlaganje ima preglednu strukturu ali ne djeluje cjelovito. Temeljne ideje, metodologija rada i rezultati istraživanja djelomično su izneseni i argumentirani.
6	Izlaganje ima jasnu strukturu (uvod, glavni dio, zaključak). Rečenice su precizne, jasne i gramatički korektne. Temeljne ideje, metodologija i rezultati istraživanja jasno su izloženi, povezani i potkrijepljeni adekvatnim primjerima, odabir terminologije prikladan, zaključci uvjerljivi.

Bodovi	2. Način izlaganja
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (duža je od 15 minuta).
1	Prezentacija je u okviru propisanog vremena, ali je kratka i neadekvatna. Izgovor je nerazgovijetan, a tempo govora prebrz ili prespor. Učenik čita bilješke ili govori napamet naučeni tekst.
3	Prezentacija je vremenski adekvatna i uglavnom primjerena temi. Izgovor, tempo i jačina glasa su većim dijelom primjereni. Učenik/ca usmeno prezentira svoj tekst no nedostaje spontanosti i kontakta sa slušateljima.
5	Prezentacija je u okviru propisanog vremena i primjerena temi. Izgovor je razgovijetan, jačina glasa i tempo govora primjereni. Pozornost je usmjerena na slušatelje, gestikulacije primjerene i postignuta interaktivnost.

Bodovi	3. Korištenje medija
0	Prezentacija ne zadovoljava nijedan kriterij (mediji se nisu koristili).

1	Korištenje odabranih medija je slabo, prezentirani materijal loš i tek dijelom prati izlaganje.
2	Učenik/ca se dobro služi odabranim medijima. Prezentirani materijal je uglavnom reprezentativan za provedeno istraživanje i većim dijelom prati izlaganje.
3	Učenik/ca se suvereno služi odabranim medijima. Pisani i slikovni materijal je reprezentativan za provedeno istraživanje: prati tijek izlaganja, naglašene su ključne ideje rada, primjeri su dobro odabrani i odnose na sadržaj predavanja.

Bodovi	4. Odgovori na pitanja
0	Učenik/ca nije odgovorio/la ni na jedno pitanje.
1	Učenik/ca djelomično je odgovorio/la na pitanja.
3	Učenik/ca većinom je odgovorio/la na pitanja.
6	Učenik/ca u potpunosti je odgovorio/la na pitanja.

Napomena: „Ukupan broj bodova“ pri vrednovanju samostalnog istraživačkog rada u srednjoj školi odnosi se na broj bodova koje daje svaki pojedini član prosudbenog povjerenstva. Nakon provedbe natjecanja sastavit će se ljestvica poretka na temelju rezultata koji se dobiva zbrajanjem bodova svih članova prosudbenog povjerenstva.

USTROJ POVJERENSTAVA

Školska povjerenstva imaju najmanje tri člana i imenuje ih ravnatelj škole.

Županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, imaju predsjednika, tajnika i tri člana. Ravnatelj škole-domaćina natjecanja član je povjerenstva zbog organizacijskih poslova. Voditelj Županijskog stručnog vijeća za povijest predsjednik je županijskoga povjerenstva. Ostali članovi se imenuju iz redova učitelja i nastavnika povijesti, a na prijedlog voditelja Županijskog stručnog vijeća za povijest. Iznimno, ako nema dovoljno učitelja i nastavnika povijesti, članom županijskog povjerenstva može postati učitelj i nastavnik drugog predmeta iz društvenog ili humanističkog područja ili vanjski suradnik koji ima stručna znanja iz navedenog područja. Upravni odjeli u županijama dužni su prije školskog natjecanja obavijestiti ravnatelje osnovnih i srednjih škola u svojim županijama koje su osobe predsjednici županijskih povjerenstava za provedbu natjecanja, a ovi su dužni prije početka natjecanja preko ravnatelja škola koje sudjeluju na školskoj razini natjecanja upoznati školska povjerenstva s time koja će škola biti domaćin županijskog natjecanja.

Prosudbeno povjerenstvo za kategoriju pisana provjera znanja ima predsjednika i dva člana, a za kategoriju samostalni istraživački radovi predsjednika i dva člana. Izuzetak čine one županije u kojima nema dovoljno učitelja i nastavnika povijesti ili stručnih suradnika koji imaju stručna znanja iz društvenog ili humanističkog područja. U tom slučaju županijsko povjerenstvo i prosudbeno povjerenstvo čine istovjetno tijelo, koje onda kao takvo obavlja poslove prosudbenog povjerenstva.

Državno povjerenstvo ima predsjednika, tajnika i članove. Imenuje ih ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje.

Za svaku razinu natjecanja članovi povjerenstva i prosudbenih povjerenstava moraju biti časni, uzorni i stručni ljudi, koji će aktivno i savjesno sudjelovati u radu povjerenstva pridržavajući se zadanih rokova, uputa i pravila natjecanja. Članovi povjerenstava i prosudbenih povjerenstava na županijskoj i državnoj razini natjecanja ne mogu biti mentori/ce učenika/ca natjecatelja u kategoriji natjecanja u koju su oni uključeni.

Popis članova županijskih povjerenstava i povjerenstva Grada Zagreba za natjecanje mora se dostaviti Agenciji za odgoj i obrazovanje (na adresu elektroničke pošte: natjecanjaismotre@azoo.hr), Donje Svetice 38, Zagreb, s naznakom ZA NATJECANJA I SMOTRE do **2. prosinca 2016.** Do istog datuma valja dostaviti iste podatke i tajniku Državnoga povjerenstva (na adresu elektroničke pošte: franjo.cicak@azoo.hr). Uz članove dotičnih povjerenstava mora biti naznačena osoba (ime i prezime,

adresa, telefon i adresa elektroničke pošte) kojoj će državna povjerenstva dostaviti potrebne materijale i zadatke za provedbu natjecanja i koja će biti odgovorna za tajnost zadataka do početka natjecanja.

NATJECATELJI NA DRŽAVNOM NATJECANJU

Za državno natjecanje u kategoriji *Pisana provjera znanja* županijsko povjerenstvo predlaže učenike koji su ostvarili najveći broj bodova na županijskom natjecanju po skupinama. Za državno natjecanje može biti predložen jedan (1) učenik/ca u svakoj skupini iz svake županije. Iznimno županijska povjerenstva u Splitsko-dalmatinskoj, Primorsko-goranskoj i Osječko-baranjskoj županiji predlažu po dva (2) prvoplasirana učenika/ce u svakoj skupini, a povjerenstvo Grada Zagreba tri (3) prvoplasirana učenika/ce u svakoj skupini. Ukoliko na županijskom natjecanju dva ili više najbolje plasirana učenika/ice imaju isti broj bodova za toliko će se povećati broj prvoplasiranih učenika koje županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, predlaže za državno natjecanje.

Uvjet za predlaganje učenika/ca za državno natjecanje je najmanje dvije trećine (66,6%) ostvarenih bodova na županijskom natjecanju po skupinama. Učenici/ce koji na županijskom natjecanju ostvare manje od dvije trećine (66,6%) od ukupnog broja bodova u određenoj skupini ne mogu biti predloženi za državno natjecanje.

Državno će povjerenstvo na temelju prispjelih prijedloga županijskih povjerenstava i povjerenstva Grada Zagreba te provjeravanja pristiglih ispita svih predloženika utvrditi objedinjene ljestvice poretka prema broju bodova ostvarenih na županijskom natjecanju u cijeloj zemlji i objaviti popis pozvanih učenika po skupinama 17. ožujka 2017. Na državnu razinu natjecanja u kategoriji pisana provjera znanja poziva se 12 učenika po skupini koji su osvojili najveći broj bodova na županijskim natjecanjima u cijeloj zemlji.

Na državnom natjecanju u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* sudjelovat će samostalni istraživački radovi koji su ostvarili najveći broj bodova na županijskim natjecanjima. Županijska povjerenstva dužna su dostaviti Državnom povjerenstvu po jedan najuspješniji (1) samostalni istraživački rad. Iznimno povjerenstvo Grada Zagreba šalje dva (2) prvoplasirana samostalna istraživačka rada. Samostalne istraživačke radove koji ne zadovoljavaju formalne uvjete (nemaju odgovarajući broj znakova, uvod, razradu, zaključak, sažetak i bibliografiju), Državno povjerenstvo neće uzeti u obzir za državno natjecanje. Na državnu razinu natjecanja u kategoriji *Samostalni istraživački radovi* pozivaju se učenici/ce koje potvrdi Državno povjerenstvo, a prema rezultatima postignutim na županijskoj razini u cijeloj zemlji i zadovoljenim formalnim uvjetima.

Županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba, dostavljaju Državnom povjerenstvu podatke o učenicima koji su osvojili prvo mjesto po skupinama (ime i prezime učenika, datum rođenja, OIB, razred, škola, adresa škole, ime i prezime mentora) u roku od 48 sati po završetku županijskog natjecanja.

Državni prvak je učenik/ca koji je na Državnom natjecanju u određenoj kategoriji osvojio najveći broj bodova. Ukoliko na državnom natjecanju dva ili više najbolje plasirana učenika/ice imaju isti broj bodova za toliko će se povećati broj učenika/ica koji zauzimaju mjesta državnog prvaka u određenoj kategoriji i skupini.

ŽALBE

Žalbe na postupak provedbe školskih natjecanja rješavaju Županijska povjerenstva, a u Gradu Zagrebu povjerenstvo Grada Zagreba. Žalbe se rješavaju odmah.

Žalbe na postupak provedbe županijskog natjecanja rješavaju Županijska povjerenstva, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba u roku od dva sata nakon objavljivanja rezultata natjecanja. Nezadovoljni natjecatelji mogu se u drugom stupnju žaliti Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati nakon dobivanja odgovora na žalbu od strane Županijskog povjerenstva. Odluke Državnog povjerenstva su

konačne, što vrijedi za žalbe učenika, mentora i roditelja na rad Županijskih povjerenstava i povjerenstava na državnom natjecanju. Natjecateljima i njihovim mentorima dopušten je uvid u zadatke u nazočnosti člana povjerenstva.

Ako se natjecatelji i mentor tijekom državnog natjecanja ponašaju neprilično, kršeći kodeks ponašanja prema odredbama statuta škole domaćina, Državno će povjerenstvo isključiti učenike i mentora iz natjecanja te će se oni vratiti na svoje matične adrese o vlastitom trošku. Na državnom natjecanju mogu sudjelovati samo pozvani natjecatelji i njihovi mentori.

NAGRADE I PRIZNANJA

Učenici koji na županijskom i državnom natjecanju osvoje prvo, drugo i treće mjesto dobivaju priznanja, ostali sudionici pohvalnice, a mentori/ice i organizatori zahvalnice.

Priznanja, pohvalnice i zahvalnice na državnom Natjecanju potpisuje ovlaštena osoba Ministarstva znanosti i obrazovanja i Agencije za odgoj i obrazovanje. Na županijskom natjecanju priznanja, pohvalnice i zahvalnice potpisuje župan, odnosno u gradu Zagrebu gradonačelnik Grada Zagreba i predsjednik Županijskog povjerenstva odnosno povjerenstva Grada Zagreba.

Zajedno s priznanjima, nagrađenim učenicima javno se dodjeljuju prikladne nagrade, koje osiguravaju organizatori natjecanja.

ČLANOVI DRŽAVNOGA POVJERENSTVA NATJECANJA IZ POVIJESTI

1. Iva Baraba, Osnovna škola Podmurvice, Rijeka
2. Irena Čapeta, Osnovna škola Petra Perice, Makarska
3. Franjo Čičak, prof., Agencija za odgoj i obrazovanje, Podružnica Osijek, Osijek, **tajnik**
4. Katarina Domljanović, prof., V. gimnazija „Vladimir Nazor“, Split
5. Katarina Hlobik, Osnovna škola Ivana Brnjika Slovaka, Jelisavac
6. Anita Hršak, Osnovna škola „Grigor Vitez“, Osijek
7. Sandra Hvizdak, Osnovna škola kralja Tomislava, Našice
8. Jelena Jakovljević, prof., Gimnazija „Matija Mesić“, Slavonski Brod
9. Danijela Kegalj, prof., Gimnazija Županja, Županja
10. Hrvoje Knežević, Osnovna škola Višnjevac, Osijek
11. Ivana Matoković, prof., Nadbiskupska klasična gimnazija s pravom javnosti, Zagreb
12. Silvija Mrkonjić, prof., Srednja škola „Jure Kaštelan“, Omiš
13. Dijana Muškardin, prof., Srednja škola Mate Blažine Labin, Labin
14. Mario Peranić, prof., Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb
15. Zrinka Racić, Osnovna škola „Ivana Brlić Mažuranić“, Strizivojna
16. dr. sc. Gordan Ravančić, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, **predsjednik**
17. Helena Sakoman, Osnovna škola „Tin Ujević“, Osijek
18. Zdravko Samac, prof., Tehnička škola, Virovitica
19. Jelena Šilje Capor, Osnovna škola Marina Držića, Dubrovnik
20. Katica Tomrlin, Osnovna škola Grgura Karlovčana, Đurđevac
21. dr. sc. Jasna Turkalj, Hrvatski institut za povijest, Zagreb
22. Svjetlana Vorel, prof., V. gimnazija, Zagreb

Napomena

Uporaba imenica (učenik, učitelj, nastavnik, voditelj) u tekstu podrazumijeva i osobe ženskog i muškog spola, dakle: učenice/ učenike, učiteljice/ učitelje, nastavnice/ nastavnike, voditeljice/ voditelje.